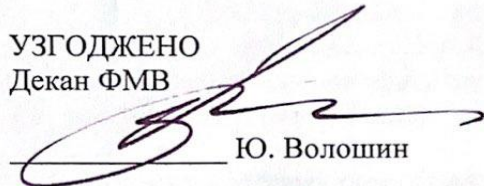

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

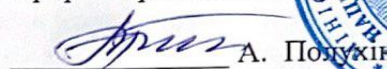
УЗГОДЖЕНО
Декан ФМВ

Ю. Волошин

« 1 » 03 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

А. Потухін

« 29 » 03 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Історія держави і права України»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 293 «Міжнародне право»

Освітньо професійна програма: «Міжнародне право»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	Форма сем. контролю
Денна	2	90 / 3,0	19	19	52		Екзамен 2с
Заочна							

Індекс: НБ-17-293/20-1.1

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
"Історія держави і права України"

Шифр
документа

СМЯ НАУ
НБ 15.01.06-01-2021

Стор. 2 із 12

Робочу програму навчальної дисципліни «Історія держави і права України» розроблено на основі освітньої програми та навчального плану № НБ-17-293/20, підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 293 «Міжнародне право» освітньо-професійної програми «Міжнародне право» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:
доцент кафедри міжнародного права
та порівняльного правознавства Зимовець А.В. Зимовець А.В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 293 «Міжнародне право» (освітньо-професійної програми «Міжнародне право») – кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства, протокол № 9 від 24.08 2021 р.

Завідувач кафедри

Короткий Т.Р. Короткий Т.Р.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради ФМВ, протокол № 3 від 01.03 2021 р.

Голова НМРР

Сидоренко К.В. Сидоренко К.В.

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 3 із 15	

Робочу програму навчальної дисципліни «Історія держави і права України» розроблено на основі освітньої програми та навчального плану № НБ-17-293/20, підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 293 «Міжнародне право» освітньо-професійної програми «Міжнародне право» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:
доцент кафедри міжнародного права
та порівняльного правознавства _____ Зимовець А.В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 293 «Міжнародне право» (освітньо-професійної програми «Міжнародне право») – кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства, протокол № __ від _____ 2021 р.

Завідувач кафедри _____ Короткий Т.Р.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради ФМВ, протокол № __ від _____ 2021 р.

Голова НМРР _____ Сидоренко К.В.

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Врахований примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 4 із 15	

ЗМІСТ

стор.

1. Пояснювальна записка	
1.1 Заплановані результати.....	4
1.2. Програма навчальної дисципліни.....	5
2. Зміст навчальної дисципліни	
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	10
2.2. Перелік питань для підготовки до екзамену.....	10
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	
3.1. Методи навчання.....	11
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	11
3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті.....	12
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь.	
4.1. Методи контролю та схема нарахування балів	12

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 5 із 15	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Історія держави і права України» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених розпорядженнями №071/роз. від 10.07.2019 р., № 088/роз, від 16.10.19 та відповідних нормативних документів.

1. Пояснювальна записка

1.1. Заплановані результати

Місце даної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця. Дана навчальна дисципліна посідає значне місце в системі професійної підготовки, оскільки є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що сприяють формуванню загальноосвітнього світогляду майбутніх юристів.

Метою викладання дисципліни є поглиблення історичних знань майбутніх юристів щодо українського державо- і правотворення; формування національної свідомості, поваги до минулого українського народу і віри в його майбутнє, правової культури.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування у студентів відповідної понятійної бази, необхідної для подальшого оволодіння спеціальними та фаховими дисциплінами, зокрема, ґрунтовними знаннями з історії та традицій вітчизняного державотворення, процесів становлення та розвитку його інститутів;
- оволодіння науковим апаратом обробки і аналізу історичних державно-правових документів з метою виявлення особливостей розвитку держави та права України в історичному контексті.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними **компетентностями**:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, здійснювати юридичний аналіз питань правового характеру у сфері міжнародного права, правовідносин з іноземним елементом, права України та іноземних держав під час професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних механізмів міжнародно-правового регулювання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- розуміння та власне осмислення основних світоглядних концепцій і принципів, предметної області галузі та професії; базових категорій, юридичних понять.
- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- здатність спілкуватися державною та іноземною(ними) мовою(мовами) як усно, так і письмово.
- здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- навички використання інформаційних та комунікативних технологій.;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- уміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку міжнародного права, його місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій.знання та розуміння предметної області своєї професії;
- знання і розуміння ретроспективи формування міжнародних інститутів, зовнішньополітичних структур, правових та державних інститутів;
- здатність захищати національні інтереси власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів;
- здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи у національній правовій системі.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 6 із 15	

Міждисциплінарні зв'язки:

Навчальна дисципліна «Історія держави і права України» є базовою для вивчення юридичних галузевих та спеціальних дисциплін «Правові системи сучасності», «Порівняльне конституційне право України», «Порівняльне цивільне право», «Порівняльне кримінальне право» тощо.

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни "Історія держави і права України" структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модулю, а саме:

- навчального модуля № 1 **“Державність і право на території України з найдавніших часів до початку XXI століття”**, який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якого передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль №1 «Державність і право на території України з найдавніших часів до початку XXI століття»

Тема 1.1. Вступ до курсу «Історія держави і права України».

Історія держави і права України як наука і навчальна дисципліна. Предмет, мета і завдання курсу. Місце та значення історії держави і права України у системі юридичних та історичних наук. Міжпредметні зв'язки у вивченні історії держави і права України. Функції історії держави і права України. Принципи і методи пізнання історико-правових явищ. Сучасні загальнонаукові та спеціальні методи пізнання і вивчення історії держави і права України, синтез юридичних та історичних методів дослідження. Періодизація навчального курсу. Історіографія та джерела історії держави і права України. Аналіз наукової та навчальної літератури. Значення історичних та правових джерел для вивчення історії держави і права України, їх характеристика.

Тема 1.2. Стародавні держави і право на території України (VII ст. до н. е. - VIII ст. н. е.).

Виникнення і розвиток Скіфської рабовласницької держави, її соціально-політичний устрій (VII до н.е. - III ст. н.е.). Джерела та основні риси права Скіфського царства. Грецька колонізація Причорномор'я. Суспільно-політичний устрій і право античних міст-держав (VII до н.е. - IV ст. н.е.). Боспорське царство, його суспільно-політичний устрій і право (V ст. до н.е. - VI ст. н.е.). Походження слов'ян. Ранньослов'янська державність. Суспільно-політичний розвиток східних слов'ян від військово-демократичної організації племен до ранньофеодальної держави. Союзи племен, міжплемінний військово-політичний союз антів “Антське царство” (кінець IV - початок VII ст.). Об'єднання союзів племен і створення союзу союзів слов'янських племен “Русь” (VII ст.).

Тема 1.3. Державний устрій і право Київської Русі та Галицько-Волинської держави (IX - перша половина XIV ст.).

Етапи державно-правового розвитку. Теорії походження Київської Русі. Суспільний лад, соціальні стани. Державний устрій. Ранньофеодальна форма правління. Вищі органи влади і управління: великий князь, боярська рада, князівські з'їзди (снеми), народні збори (віче). Зміна порядку успадкування князівської влади, принцип сеньйорату. Десятинна та двірцево-вотчинна системи управління на місцях. Сільська територіальна община (верв). Система “кормління” посадових осіб. Походження національної символіки. Реформи Володимира Великого. Утвердження християнства як загальнодержавної релігії. Церква. Військо. Правління Ярослава Мудрого. Зміцнення міжнародних зв'язків Київської держави. Судові органи. Судовий процес. Правова система. Основні риси та джерела давньоруського права. Розпад Київської Русі: причини і наслідки. Зростання політичного і економічного значення місцевих феодальних центрів. Зростання ролі князівських з'їздів. Боротьба східнослов'янських князівств проти монголо-татарської навали.

Галицько-Волинська держава - спадкоємиця державно-правової традиції Київської Русі та перша національна держава українського народу. Причини занепаду держави. Суспільний лад. Державний лад. Верховна влада князя. Атрибути державної влади: корона, герб, державна печатка, прапор. Дуумвірат. Боярська рада - орган впливу боярської олігархії. Віче. Система двірцево-

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 7 із 15	

вотчинного управління. Суд. Військо. Церква. Правова система. Джерела права: звичаєве право, Руська Правда, князівське та церковне законодавство, магдебурзьке право.

Тема 1.4. Державно-політичний устрій і право на українських землях литовсько-польської доби (друга половина XIV - середина XVII ст.).

Запорозька Січ, її військовоадміністративний устрій. Литовсько-Руська держава та право (др. пол. XIV - перша пол. XVI ст.). Передумови та процес приєднання українських земель до Великого князівства Литовського та Королівства Польського. Формування Литовсько-Руської держави. Ліквідація автономії українських земель, перетворення їх на воєводства. Державне зближення Великого князівства Литовського і Королівства Польського. Зміни правового статусу українських земель. Литовсько-московські відносини. Суспільний устрій. Державний лад. Найвищі органи влади Великого князівства Литовського. Місцеве управління. Судовий процес. Правова система. Джерела права.

Українські землі під владою Речі Посполитої (др. пол. XVI - перша пол. XVII ст.). Створення Речі Посполитої (Люблінська унія 1569 р.). Берестейська церковна унія (1596 р.) та її вплив на подальшу долю Української держави. Польська експансія на українські землі. Суспільний лад. Центральне управління. Система органів місцевої влади управління. Суд і процес.

Запорозька Січ: військово-адміністративний устрій і право. Причини та умови виникнення українського козацтва. Джерела формування Запорозької Січі. Соціальний склад і правове становище січового козацтва. Етнічний склад козацтва. Адміністративно-територіальний поділ Січі. Кіш, курені, паланки. Категорії населення Запорозької Січі. Система органів військово-адміністративної влади. Правова система. Джерела права. Особливості судового процесу.

Тема 1.5. Українська козацько-гетьманська держава та її право. Українські землі під владою іноземних держав (середина XVII - XVIII ст.).

Держава і право в роки Національно-визвольної війни (1648-1657 рр.). Розбудова, суспільно-політичний та адміністративно-територіальний устрій Української козацько-гетьманської держави Богдана Хмельницького середини XVII ст. Зміни у суспільних відносинах. Формування української феодальної держави, її форма. Органи влади та управління. Місцеве управління.

Заснування фінансової системи. Військо. Зовнішня політика. Судова система. Правовий статус Української козацько-гетьманської держави та її народу і форма державно-правових зв'язків України з Московією за договором 1654 р. Правова система. Судовий процес.

Політико-правове становище Гетьманщини у складі Московії. Громадянська війна. Період "Руїни" в Україні та його наслідки. Поділ України на два гетьманства - Лівобережне і Правобережне. Гетьманські статті. Становище українських земель у складі Речі Посполитої, Угорщини та під владою Туреччини. Три поділи Речі Посполитої. Суспільний лад. Державний лад.

Полково-сотенна система територіального управління. Судова система. Судова реформа 1760-1763 рр. Органи самодержавного управління Гетьманщиною. Ліквідація Запорозької Січі. Поширення загальноросійської системи управління. Правова система. Джерела і розвиток права.

Гетьманські статті. "Пакти і Конституції законів і вольностей Війська Запорозького" П. Орлика (1710 р.). Царське законодавство. Гетьманське законодавство. Кодифікація українського права.

Основні риси права. Судовий процес. Система покарань. Суспільно-політичний лад Галичини, Буковини і Закарпаття. Адміністративно-територіальний поділ і органи влади та управління.

Західноукраїнські землі у складі Речі Посполитої. Північна Буковина у складі Молдавії (з поч. XIV ст.) та Туреччини (з другої пол. XVI ст.). Закарпаття у складі Угорщини (з XI ст.), Трансільванського князівства (з поч. XIV ст.) та під владою австрійських Габсбургів (з кінця XVII ст.).

Судова система. Право.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 8 із 15	

Тема 1.6. Суспільно-політичний устрій і право українських земель у складі Російської, Австрійської і Австро-Угорської імперій (XIX - початок XX ст.).

Наддніпрянська Україна у складі Російської імперії. Криза і розклад феодально-кріпосницької системи Росії. Державно-правові ідеї Кирило-Мефодіївського товариства. Громадівський рух. Загальна характеристика політико-правового розвитку 1900-1917 рр. Початок авіаери в Україні. Суспільний лад.

Державний лад. Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії. Центральне управління. Місцеве управління. Реформи 60-80-х років XIX ст. та особливості їх проведення в Україні. Валувський циркуляр 1863 р. Емський указ 1876 р. Контрреформи 1880-1890-х рр. Діяльність Української громади в Державній Думі. Судова система. Судова реформа 1864 р. та особливості її проведення в Україні. Перебудова органів прокуратури і становлення органів адвокатури. Право. Кодифікація права. Надзвичайне законодавство 1905-1907 рр. та періоду I Світової війни.

Західноукраїнські землі у складі Австрії і Австро-Угорщини. Загарбання українських земель Австрією. Утворення коронного краю з центром у Львові. "Руська трійця", "Русалка Дністрова", Москвофіли, народовці, радикальний напрям (Русько-українська радикальна партія, І.Франко). Головна Українська Рада, Союз Визволення України, Українські Січові Стрільці.

Суспільно-політичний лад Галичини, Буковини і Закарпаття. Адміністративно-територіальний поділ та органи влади і управління. Револуція 1847-1848 рр. Конституція 1848 р. Зміни в політико-правовому становищі українських земель. Головна Руська Рада. Дуалістична монархія.

Судова система. Прокуратура. Адвокатура. Право. Заміна польського законодавства на австрійське. Кодифікація австрійського законодавства та його апробація у Галичині.

Тема 1.7. Держава і право доби Української Центральної Ради.

Суспільно-політичний устрій в Україні після Лютневої буржуазно-демократичної революції в Росії. Утворення Центральної Ради. Всеукраїнський національний конгрес, I Всеукраїнський військовий з'їзд, I Всеукраїнський селянський з'їзд. I, II, III та IV Універсали Центральної Ради. Генеральний секретаріат. I Всеукраїнський з'їзд Рад у Києві і альтернативний I Всеукраїнський з'їзд Рад у Харкові (1917 р.). Українсько-більшовицька війна. Бій під Крутами. Брестський мирний договір. Австро-німецька окупація України. Падіння УЦР. Правовий статус Центральної Ради, Малої Ради, Генерального секретаріату. Реформування судочинства. Самосуди. Створення прокуратури Генерального суду. Зовнішньополітична діяльність. Військо. Законодавча діяльність ЦР. Конституція УНР (1918 р.).

Українська держава і право періоду Гетьманату. Державний переворот 29 квітня 1918 р. Гетьман П.Скоропадський. Проголошення Української держави. "Грамота до всього українського народу", "Закони про тимчасовий державний устрій України" (1918 р.). Гетьман. Рада міністрів. Місцеве управління. Заможні селяни (козацтво). Реформування судової системи. Державний Сенат. Організація прокуратури. Поновлення діяльності адвокатури. Створення нотаріату. Державна варта. Військо. Правова система. Характеристика гетьманського законодавства. Захист права приватної власності. Законодавче забезпечення культури, освіти, військового будівництва. "Закон про обов'язкове навчання української мови і літератури, а також історії та географії України в середніх школах" (1918 р.). Закон Української держави про заснування Української Академії наук (1918 р.). Зречення гетьмана П. Скоропадського від влади (1918 р.).

Тема 1.8. Українська Народна Республіка періоду Директорії. Західноукраїнська Народна Республіка та її право.

Створення Директорії як тимчасового революційно-державного органу, його склад і політико-правова платформа. Прихід до влади. "Декларація Української Народної Республіки". Акт злуки УНР та ЗУНР (22.01.1919 р.). Універсал Директорії УНР. Внутрішня і зовнішня політика Директорії. Друга війна більшовицької Росії проти УНР. Варшавський договір (1920 р.). Ризький мирний договір (1921 р.). Крах Директорії. Державно-правовий статус Директорії. Рада

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 9 із 15	

Народних Міністрів. Тенденція переходу до президентсько-парламентської республіки. Закон "Про форму влади на Україні" (1919 р.). Місцеве управління. Судові установи. Законодавча діяльність Директорії. Часткове поновлення законодавства УНР. Проект нової Конституції України.

Створення Української Національної Ради. Маніфест 18 жовтня 1918 р. Проголошення ЗУНР. Акт соборності УНР та ЗУНР. ЗОУНР. Захоплення Румунією Буковини (1918 р.), Угорщиною і Чехословаччиною - Закарпаття (1919 р.). Польсько-українська війна. Причини падіння ЗУНР. Паризька конференція 1923 р. Вищі органи влади ЗУНР. Українська Національна Рада та її органи. Місцеві органи влади і управління. Реформування судової системи. Військова юстиція. Створення Української Галицької армії. Зовнішньополітична діяльність. Правова система. "Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії" (1918 р.). Застосування австрійського законодавства у галузях цивільного, кримінального і процесуального права.

Державність і право західноукраїнських земель між двома світовими війнами. Східна Галичина і Західна Волинь під владою Польщі. Східна Малопольща (Польща "Б"). Адміністративно-територіальний поділ. Органи влади. Жандармерія. Поліцейський апарат. Заборона української мови в державних і самоврядних органах і установах (1924 р.). Полонізація.

Наступ на православну і греко-католицьку церкву. Діяльність уряду на чолі з Є. Петрушевичем. Передача Радою послів країн Антанти західноукраїнських земель до складу Польщі. Українське національне-демократичне об'єднання (УНДО) та Українська парламентська репрезентація (УПР) в парламенті. Українська Військова Організація (УВО) 1920 р. Об'єднання Групи української національної молоді та Легії українських націоналістів в Союз організацій українських націоналістів (1927 р.). Створення ОУН на чолі з Є. Коновальцем (1929 р.) та боротьба проти польського окупаційного режиму.

Північна Буковина і Бессарабія у складі Румунії. Буковинська делегація Української Національної Ради. Румунська Національна Рада (1918 р.). Генеральний конгрес в Чернівцях і приєднання Буковини до Румунії (1918 р.). Сен-Жерменський (вересень 1919 р.) і Севрський (серпень 1920 р.) мирні договори щодо Буковини і Бессарабії відповідно. Конституція Румунії 1923 р. Адміністративно-територіальний поділ. Румунізація. Встановлення фашистського режиму управління в румунській державі.

Закарпатська Україна під владою Чехословаччини. Цивільне управління. Адміністрація жуп, окружні управління, нотарські (сільські) управи. Генеральний статут про організацію та адміністрацію Підкарпатської Русі (листопад 1919 р.): Тимчасова автономна директорія, сейм.

Мюнхенська угода 1938 р. Створення автономного підкарпатського уряду: проугорського на чолі з А. Бродієм та на чолі з А. Волошиним (1938 р.). Окупація Угорщиною частини Закарпаття (1938 р.). Підкарпатська Русь - автономний край. Карпатська Україна - нова офіційна назва краю (1938 р.). Формування уряду Карпатської України на чолі з А. Волошиним. Проголошення незалежності Карпатської України (1939 р.).

Тема 1.9. Радянська державність і право в Україні.

Довоєнний період (1917-1939 рр.). Становлення радянської державності і права в Україні (1917-1920 рр.). I Всеукраїнський з'їзд Рад у Харкові. Проголошення України республікою Рад. Українська соціалістична радянська республіка (УСРР). Рада Народних Комісарів УСРР. Перша Конституція УСРР. Політика "воєнного комунізму". Декрет ВЦВК про військовий союз радянських республік Росії, України, Латвії, Литви, Білорусії для боротьби проти імперіалістів (1919 р.). Органи управління народним господарством. Судові органи УСРР. Всеукраїнська надзвичайна комісія по боротьбі з контрреволюцією. Становлення радянського права. Джерела. Рецепція законодавства РСФРР. Судочинство.

Державно-правовий розвиток УСРР в умовах НЕПу (1921-1929 рр.). Особливості проведення НЕПу в Україні. Українська економічна рада. Відомства галузевого управління. Голод 1921-1923 рр., причини і наслідки. Радянська політика українізації (коренізація): суть, наслідки, причини

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 10 із 15	

згорання. Розвиток цивільної авіації в 20-х роках. Державно-правове положення України за договором про утворення СРСР (1922 р.) та Конституцією СРСР 1924 р. Конституція УСРР в редакції 1925 р., Конституція УСРР 1929 р. Правовий і фактичний статус вищих органів влади і управління. Система органів галузевого державного управління. Місцеві органи влади.

Адміністративно-територіальна реформа (1922-1925 рр.). Молдавська АСРР у складі УСРР.

Судові та правоохоронні органи. Розвиток пенітенціарної системи в радянській Україні. Перша кодифікація радянського права в Україні. Основні риси права УСРР.

Державний механізм та основні риси права України періоду тоталітаризму (1929-1939 рр.). Розвиток законодавчого забезпечення цивільної авіації в 1930-х роках. Київський авіаційний інститут цивільного повітряного флоту (1933 р.). Деформація державно-політичної системи. Розвиток командно-адміністративної системи управління. Форсування темпів індустріалізації та її наслідки. Примусова колективізація сільського господарства: причини та наслідки. Голодомор 1932-1933 рр. Вищі органи влади і управління. Місцеві органи влади.

Адміністративно-територіальна реформа. Військо. Судова система та позасудові репресивні органи. Джерела права. Конституція СРСР 1936 р. і Конституція УРСР 1937 р. Масові репресії в Україні.

Державно-правовий статус України в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.). Вхід до західноукраїнських територій до складу УРСР. Пакт Ріббентропа-Молотова про розподіл сфер впливу в Європі (1939 р.). Початок Другої світової війни. Приєднання західноукраїнських земель до УРСР. Новий адміністративно-територіальний поділ, державне будівництво та масові репресії у західних областях УРСР. Початок радянсько-німецької війни. Перебудова державного механізму. Реорганізація органів суду і прокуратури. Військові трибунали. Окупаційний режим. Діяльність ОУН-УПА.

Акт відновлення Української держави (1941 р.). Утворення Української Національної Ради в Києві (жовтень 1941р.). Новий адміністративно-територіальний поділ. Партизанський і підпільний рух. Відновлення радянської влади в Україні після звільнення. Розширення прав республіки у міжнародних відносинах і оборонній сфері. Возз'єднання Закарпатської України з УРСР (1945 р.). Правова система УРСР в умовах війни. Надзвичайне законодавство.

Тема 1.10. Державно-правовий розвиток УРСР у повоєнні роки (1945-1991 рр.).

Держава і право УРСР у повоєнні роки та період десталінізації (1945-1964 рр.). Відбудова народного господарства. Членство України в ООН і розширення міжнародних зв'язків. Державний лад. Діяльність ОУН-УПА. Сталінські репресії. Операція "Вісла". Ліквідація УГКЦ. Правові засади входження Кримської області до складу УРСР. Голод 1946-1947 рр. Боротьба режиму з "націоналізмом" і "космополітизмом". Українці в таборах ГУЛАГу. Початок "відлиги". XX з'їзд КПРС. Постанова ЦК КПРС "Про подолання культу особи та його наслідків" (лютий 1956 р.). Розширення компетенції республіканських органів управління. Реформування судових і правоохоронних органів. КДБ при Раді Міністрів СРСР та його органи в Україні. Реорганізація судів та органів внутрішніх справ. Народні дружини. Початок реабілітації жертв сталінських репресій. Зародження руху "шістдесятників". Правова система. Початок нової кодифікації загальносоюзного і республіканського законодавства.

Розвиток держави та кодифікація права України періоду неототалітаризму (1964-1985 рр.).

Державно-політичний устрій. Український правозахисний і дисидентський рух, форми спротиву. Українська Гельсінська Група. Доктрина "загальнонародної держави". Авторитарна командно-адміністративна система управління та її вплив на суспільно-політичне життя. Конституція СРСР 1977 р. Конституція УРСР 1978 р. Правові основи діяльності вищих органів влади та управління. Судові та правоохоронні органи. Судова система УРСР. Органи прокуратури. Адвокатура. Нотаріат. Органи внутрішніх справ. Основні риси права. Продовження кодифікації законодавства.

Державно-правовий розвиток УРСР в період перебудови (1985-1991 рр.). Перебудова в

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 11 із 15	

Україні: причини, суть, наслідки. Реформування політичної системи. Демократизація суспільно-політичного життя. Виникнення багатопартійності. Реформа державного апарату. Комітет конституційного нагляду УРСР. Зміни у державному статусі УРСР. Закон УРСР "Про зміни і доповнення Конституції Української РСР" (1989 р.). Демократизація виборчої системи. Діяльність Верховної Ради УРСР у парламентському режимі. Декларація про державний суверенітет України (16.07.1990 р.). Закон "Про зміни і доповнення Конституції Української РСР" (1990 р.). Кабінет Міністрів УРСР. Запровадження інституту Президента УРСР. Створення Автономної Республіки Крим. Місцеві органи влади і управління. Зміни в судовій системі.

Відродження та розбудова незалежної Української держави.

Держава і право України на сучасному етапі. Акт проголошення Верховною Радою УРСР незалежності України (1991 р.). Законодавче оформлення створення незалежної Української держави. Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. Всенародні вибори Президента України.

Введення державної символіки України. Грошова реформа і введення національної грошової одиниці - гривні (вересень 1996 р.). Україна в системі міжнародних відносин. Україна і Співдружність Незалежних Держав (СНД). Міжнародне визнання незалежності України. Прийняття Верховною Радою України "Основних напрямків зовнішньої політики України" (липень 1993 р.). Україно-російські та україно-американські відносини. Інтеграція у міжнародні економічні та фінансові структури. Вступ України до СОТ (2008 р.). Україна - учасниця Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. (ІКАО) з 1992 р. Приєднання України до Договору щодо нерозповсюдження ядерної зброї (1994 р.). Участь України в миротворчих заходах ООН.

Україна і НАТО. Приєднання України до програми співробітництва з НАТО "Партнерство заради миру" (1994 р.). Підписання Україною Хартії про особливе партнерство між Україною і НАТО (1997 р.).

Конституційний процес. Прийняття Конституції України (1996 р.). Всеукраїнський референдум (квітень 2000 р.). Конституційна реформа. Вибори Президента України. Верховна Рада України. Кабінет Міністрів України. Створення Державної адміністрації авіаційного транспорту України і Міністерства транспорту України (1992 р.). Місцеве самоврядування. Національне агентство з питань запобігання корупції (2015 р.).

Реформування судових і правоохоронних органів на сучасному етапі.

Реформування судової системи. Закон України "Про судоустрій України" (07.02.2002 р.).

Конституційний Суд. Верховний Суд України (1991-2017 рр.). Верховний Суд (з 2017 р.). Вищий антикорупційний суд України (2018 р.). Правоохоронні органи суверенної України. Служба безпеки України (1992 р.). Генеральна прокуратура України (1991 р.). Прокуратура. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (2015 р.). Міліція. Національна поліція України. Національне антикорупційне бюро України (2015 р.), обов'язки, права, підслідність Національна гвардія України (1991-2000, з 2014 р.). Закони України "Про Збройні Сили України" (1991 р.), "Про державний кордон України" і "Про прикордонні війська України" (1991 р.). Реформування української армії.

Формування національної правової системи в незалежній Україні. Правова система. Конституційне право. Закони України Конституційний Договір між Президентом і Верховною Радою. Конституція України (1996 р.). Зміни в цивільному законодавстві. Кримінальне право. Зміни у кримінально-процесуальному і кримінально-виконавчому праві.

Повітряне право. Космічне право. Присвоєння статусу "Національного" Київському міжнародному університету цивільної авіації - НАУ (11.09.2000 р.).

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 12 із 15	

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Таблиця 2.1

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Державність і право на території України з найдавніших часів до початку XXI століття»										
2 семестр										
1.1	Вступ до курсу «Історія держави і права України».	8	2	2	4					
1.2.	Стародавні держави і право на території України (VII ст. до н. е. - VIII ст. н. е.).	8	2	2	4					
1.3	Державний устрій і право Київської Русі та Галицько-Волинської держави (IX - перша половина XIV ст.).	8	2	2	4					
1.4	Державно-політичний устрій і право на українських землях литовсько-польської доби (друга половина XIV - середина XVII ст.).	8	2	2	4					
1.5	Українська козацько-гетьманська держава та її право. Українські землі під владою іноземних держав (середина XVII - XVIII ст.).	8	2	2	4					
1.6	Суспільно-політичний устрій і право українських земель у складі Російської, Австрійської і Австро-Угорської імперій (XIX - початок XX ст.).	10	2	2	6					
1.7	Держава і право доби Української Центральної Ради.	8	2	2	4					
1.8	Українська Народна Республіка періоду Директорії. Західноукраїнська Народна Республіка та її право.	8	2	2	4					
1.9	Радянська державність і право в Україні.	10	2	2	6					
1.10	Державно-правовий розвиток УРСР у повоєнні роки (1945-1991 рр.).	7	1	-	6					
1.11	Модульна контрольна робота №1	7	-	1	6					
	Усього за модулем №1	90	19	19	52					
	Усього за навчальною дисципліною	90	19	19	52					

2.2 Перелік питань для підготовки до екзамену.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми та доповнюється до відома студентів.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійному вирішенні завдань, роботі з навчальною літературою з історії міжнародного права.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 13 із 15	

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Трофанчук Г. Історія держави та права України: навчальний посібник – К: Юрінком, 2019. – 568 с..

3.2.2. Кудін С.В., Шевченко А.Є. Історія держави і права України: навчально-методичний посібник. – К: ТОВ «ТВОРИ», 2020. – 688 с.

3.2.3. Історія держави і права України. Підручник. – У 2-х т. / За ред. В. Я. Тація, І А. Й. Рогожина, В. Д. Гончаренка. – Том 1. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 656 с.

3.2.4. Історія держави і права України [Текст] : навч. посіб. / О. В. Кузьминець, В. С. Калиновський. – 2. вид., доп. – К. : Україна, 2002. – 448 с

3.2.5. Руська правда Ярослава Мудрого 1016 (1130?) pp.

3.2.6. Устав Володимира Мономаха 1113 р.

3.2.7. Судебник Казимира Ягелончика 1433 р.

3.2.8. І Статут Великого князівства Литовського 1529 р.

3.2.9. Указ Сигізмунда II про створення реєстрового козацтва 1572 р.

3.2.10. III Статут Великого князівства Литовського 1588 р.

3.2.11. Зборівський мирний договір 1649 р.

3.2.12. Березневі статті 1954 р.

3.2.13. Пакти й Конституції законів та вольностей Війська Запорізького" Пилипа Орлика 1710 р.

3.2.14. Права, за якими судиться малоросійський народ 1743 р.

3.2.15. Зібрання Малоросійських прав 1807 р.

3.2.16. Валуєвський циркуляр 1863 р.

3.2.17. I-й Універсал Центральної ради 1917 р.

Допоміжна література

3.2.18. Хрестоматія з історії держави і права України: Навч. Посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / За ред. В. Д. Гончаренка. – 3-тє вид., перероб. Уклад. В. Д. Гончаренко, О. Д. Святоцький. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 800 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

3.2.19. Офіційний сайт Верховної Ради України: <http://zakon.rada.gov.ua>

3.2.20. Офіційний сайт ООН: <http://www.un.org/ru/>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 14 із 15	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Методи контролю та схема нарахування балів.

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

2 семестр		Мах кількість балів
Модуль №1		
Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
Робота на практичних заняттях (усна відповідь, вирішення тестових та практичних завдань)	36 (сумарна) 4 б. *9	
Виконання експрес-контролю (письмова робота на семінарі: тест, задача, контрольні питання), поточного контролю.	14 (сумарна) 7 б. *2	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 30 балів</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №1	10	
Усього за модулем №1	60	
Екзамен		40
Усього за дисципліною		100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.6. Підсумкова модульна рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Історія держави і права України"	Шифр документа	СМЯ НАУ НБ 15.01.06-01-2021
		Стор. 15 із 15	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				